

EMPERYALİSTLERLE DANS EDEN SENDİKACILAR – 1960’LI YILLAR

Aydınlık Gazetesi, 8 Haziran 2019

Yıldırım Koç

Emperyalist ABD’nin Türkiye’de sendikalara ilgisi 1950’li yılların başlarında başladı. Aynı dönemde bazı sendikacıların ABD’ye yanaşma, bu emperyalist devletten kişisel ve örgütsel menfaat sağlama çabaları da gündeme geldi.

Türk-İş 31 Temmuz 1952 tarihinde kuruldu. 6 Eylül 1952 tarihinde de birinci genel kurulu toplandı. Genel kurul sonrasında icra kurulu üyeleri arasında anlaşmazlıklar çıktı. En önemli anlaşmazlık konularından biri, ABD’ye götürülüp gezdirilecek sendikacıların seçimiyle ilgiliydi. Gönderilecek 10 kişinin seçimi, Türk-İş üyesi kuruluşlarla Türk-İş İcra Kurulu arasında büyük sorunlar yarattı. Bu anlaşmazlıklar nedeniyle genel sekreter görevinden istifa etti. Genel başkan ve genel sayman da birbirlerini ağır biçimde suçladı. Genel kurul 8 Ağustos 1953 tarihinde toplandı ve yönetimi yeniden düzenledi.

1950’li yıllarda sendikacıların büyük bölümünde emperyalist ABD’ye yaranma ve bu vesileyle ABD’ye götürülüp gezdirilme çabası yaygındı. Ancak, bu yıllarda Türkiye’yi anti-komünist mücadelede çantada keklik gören ABD, Türk sendikacılarının çok azına bu olanağı tanıdı. 1950’li yıllarda ABD’nin Türkiye’de sendikal alandaki faaliyetini, ABD istihbaratçılarının kaydığı ICA (International Cooperation Administration) isimli devlet örgütü gerçekleştirdi. ICA, Türkiye’deki İş ve İşçi Bulma Kurumu ile birlikte sendikal eğitimler düzenledi. Ancak sendikalara doğrudan para dağıtmadı.

1961 yılında yine bir devlet örgütü olan AID (Agency for International Development) kuruldu. Emperyalist ABD’nin Türk sendikalarına doğrudan para dağıtması ve bazı sendikacıların bu paralardan yararlanmak için yarışması 1961 yılından itibaren gündeme geldi.

EMPERYALİSTLERDEN ALINAN PARALAR AİDAT GELİRİNDEN FAZLA

Türk-İş’in 5.Genel Kurulu 27 Ocak – 2 Şubat 1964 günleri Bursa’da toplandı. Genel Kurul’a sunulan Raporda (**Türk-İş, Beşinci Genel Kurula Sunulan İdari ve Mali Raporlar**, Ankara, 1964, çoğaltma) Türk-İş’in 31.12.1963 tarihine kadarki 38 aylık dönemde **toplam aidat gelirinin 682.705 TL** olduğu belirtilmektedir. Türk-İş’in 1961 yılından 31.12.1963 tarihine kadar **AID’den aldığı net yardım ise 1.605.336 TL** idi. Diğer bir deyişle, Türk-İş’in 1960 Kasım – 1963 Aralık döneminde emperyalist Amerikan devletinden aldığı para yardımı, kendi örgütünün ödediği aidatın iki katında fazlaydı (2,35 katı). Türk-İş’in mali raporunda şöyle yazıyordu: “İş ve İşçi Bulma Kurumu’nda bulunan göze kulağa hitap eden malzemeler ve ayrıca Amerika’dan getirilen çok kıymetli seyyar eğitim arabası da Türk-İş’e bağış yolu ile hediye edilen malzemeler arasındadır. Ayrıca Büroların yeniden kurulmasında bir kısım demirbaş malzeme de AID tarafından temin edilmiştir. Sendikacılık bilgi ve görgülerini artırmak amacı ile Amerika’ya muhtelif zamanlarda giden heyetlerin masrafları da bu teşkilat tarafından karşılanmaktadır. Türk-İş’in gösterdiği talep üzerine AID Teşkilatı, Eğitim-Araştırma ve Basın Bürolarının kurulup gelişmesinde ve sendika yöneticilerinin eğitiminde gereken öncülüğü yapmıştır. Gelecekte bu işbirliğinin daha yüksek seviyeye ulaşacağına inanmaktayız.” (**Mali Rapor**, s.5)

TÜRK-İŞ GENEL MERKEZ BİNASINDA AMERİKAN TUĞLALARI

Emperyalist ABD, 1965 yılında Vietnam’a saldırdı ve katliamlarına başladı.

Türk-İş’in 6. Genel Kurulu 7-14 Mart 1966 günleri Ankara’da toplandı. Bu tarihte Türk-İş’e bağlı sendikalara 324.672 işçi üyeydi. Bu işçiler adına sendikalar tarafından Türk-İş’e 1.1.1964-31.12.1965 tarihleri arasında **ödenen aidat miktarı 1.948.030 TL** idi. Bu dönemde emperyalist ABD’nin devlet örgütü **AID’den alınan para ise 2.460.260 TL** oldu. Türk-İş’in bugün faaliyet gösterdiği **genel merkez binası** bu yıllarda yapıldı. Genel Kurul Raporu’na göre, bu binanın arsa ve inşaat maliyeti 3.605.214 liraydı ve bu **toplam miktarın 2.000.000 TL’lik bölümü “teberru olarak AID’den” alınmıştı**. (Türk-İş, **6ncı Genel Kurul İcra ve Yönetim Kurulları Çalışma Raporları**, Ankara, 1966, s.170-171, 173) Bu veriler, Türk-İş, **6ncı Genel Kurul Denetim Kurulu Raporları**’nda da (s.27) doğrulanmaktadır.